

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
odbor sociálních služeb a sociálního začleňování

Doporučený postup č. 1/2011

**k zastupování osob, které podle lékařského posudku
ošetřujícího lékaře nejsou schopny samy jednat a nemají
zákonného zástupce**

**K § 91 odst. 6 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších
předpisů**

(Doporučený postup č. 1/2011 navazuje na Doporučený postup k postupu obce podle § 90
a 91 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách z prosince 2006 a zároveň ustanovení
Doporučeného postupu z prosince r. 2006 k uzavírání smluv a k zastupování osob, které
podle lékařského posudku ošetřujícího lékaře nejsou schopny samy jednat a nemají
zákonného zástupce, ruší)

**Pro potřebu obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů
a poskytovatelů sociálních služeb**

V Praze dne . února 2011

Odbor sociálních služeb a sociálního začleňování MPSV vydává pro potřeby obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů doporučený postup k zastupování osob, které podle lékařského posudku ošetřujícího lékaře nejsou schopny samy jednat a nemají zákonného zástupce, a které podle § 91 odst. 6 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) zastupuje při uzavírání smlouvy obecní úřad obce s rozšířenou působností (OÚ ORP) podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu osoby, nebo jde-li o poskytnutí pobytových sociálních služeb v zařízení sociálních služeb, obecní úřad obce s rozšířenou působností podle sídla tohoto zařízení.

Uzavírání smlouvy a uplatnění ustanovení § 91 odst. 6 zákona - popis situace

Podle ustanovení § 91 odst. 6 zákona se postupuje v případech, kdy při uzavírání smlouvy uživatel není schopen sám jednat, nemá zákonného zástupce a nelze smlouvu uzavřít jiným způsobem, který je uveden zejména v §§ 34 - 42 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“) a situace vyžaduje akutní poskytnutí sociální služby příp. přijetí do zařízení sociálních služeb (tzn. neodkladné řešení sociální situace klienta).

Skutečnost, že uživatel není schopen sám jednat, musí být osvědčena lékařským posudkem (zdůvodněným) ošetřujícího lékaře (s ohledem na možný střet zájmů podle § 88 písm. c) zákona by se nemělo jednat o lékaře poskytovatele sociální služby). Zájemce o službu v takovém případě zastupuje statutární zástupce nebo jím pověřený pracovník OÚ ORP podle místa trvalého nebo hlášeného pobytu osoby, nebo jde-li o poskytnutí pobytových sociálních služeb v zařízení sociálních služeb, OÚ ORP podle sídla tohoto zařízení. **V takovém případě (a jen pro tento případ) lze ustanovení § 91 odst. 6 zákona použít a poskytovatel má možnost obrátit se na OÚ ORP.** Zastoupení OÚ ORP přichází v úvahu teprve tehdy, pokud nelze zajistit zastupování jinými způsoby uvedenými v textu.

Na základě výše uvedeného je pro potřeby uplatnění postupu podle § 91 odst. 6 zákona nutné mít písemně potvrzeno, že žadatel o sociální službu není schopen sám jednat (potvrzení lékaře) a zjistit, zda nemá zákonného zástupce.

V případech uzavírání písemných úkonů těch, kteří jsou schopni za sebe jednat (za využití kompenzačních pomůcek či za pomoci osobního asistenta apod.,

nebo mají zákonného zástupce), je třeba standardně postupovat podle příslušných ustanovení občanského zákoníku (§§ 34 - 42).

Uzavírání smlouvy a uplatnění ustanovení § 91 odst. 6 zákona - popis postupu

Místní příslušnost se řídí trvalým nebo hlášeným pobytem osoby (zájemce o poskytování sociální služby), která vstupuje do smluvního vztahu s poskytovatelem sociální služby. OÚ ORP zastupují statutární zástupci nebo jimi pověření zaměstnanci.

Uzavírání smlouvy není pouze jednorázový akt podpisu smlouvy, ale celý proces, který může vyústit v podpis smlouvy.

Z tohoto důvodu má pracovník OÚ ORP právo být seznámen **se všemi okolnostmi a informacemi, které souvisí s poskytováním sociální služby**. Pracovník také kontroluje, aby **smlouva obsahovala všechny náležitosti podle § 91 odst. 2 zákona** (proto musí mít možnost si smlouvu řádně prostudovat, případně se poradit i s právníkem).

Kontroluje zejména zda:

- poskytovatel poskytuje sociální službu na základě zákona. Tedy zda splnil svou registrační povinnost (případně oznamovací). Toto lze ověřit v elektronickém systému – Registru poskytovatelů sociálních služeb:
http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do;jsessionid=BE0F44A7B06E8C1364315776FE623709.node1?SUBSESSION_ID=1289401888613_1,
na příslušném Krajském úřadu nebo Magistrátu hlavního města Prahy nebo OÚ ORP může o doložení této skutečnosti požádat samotného poskytovatele.
- smlouva obsahuje všechny náležitosti podle § 91 odst. 2 zákona. **Obsahem smlouvy o poskytování sociální služby musí být vždy:**
 - označení smluvních stran,
 - druh sociální služby,
 - rozsah poskytování sociální služby,
 - místo a čas poskytování sociální služby,
 - výše úhrady za sociální služby sjednanou v rámci výše úhrady stanovené v § 73 až 77 zákona, a způsob jejího placení,
 - ujednání o dodržování vnitřních pravidel stanovených poskytovatelem pro poskytování sociálních služeb,

- výpovědní důvody a výpovědní lhůty,
- dobu platnosti smlouvy.
- nejsou stanoveny nepřiměřené výpovědní důvody ze strany poskytovatele sociální služby,
- stanovená úhrada za poskytování sociální služby je v souladu s ustanoveními § 71 až § 77 zákona a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

OÚ ORP musí odmítnout podepsat smlouvu, která poškozuje práva uživatele nebo je dokonce v rozporu se zákonem. Určení vhodného pracovníka je na vedení OÚ ORP. Doporučujeme, aby jím byl pracovník se zkušenostmi nejen z oblasti sociálních služeb a znalostmi zákona, ale i znalostmi občanského zákoníku.

V případě, že obec bude zastupovat osobu při uzavírání smlouvy, nemělo by se jednat o stav trvalý, ale pouze o zajištění situace, kdy by absence zastoupení poškodila práva a oprávněné zájmy osoby.

Rozhodně se nejedná o situaci uzavírání dodatků ke smlouvám či prodlužování smluv o poskytování sociálních služeb. Pokud tedy dochází k situaci, že poskytovatel chce s uživatelem podepsat novou smlouvu, která **bude nahrazovat stávající platnou smlouvu nebo uzavřít dodatek ke stávající smlouvě, nejedná se již o uplatnění § 91 odst. 6) zákona!** V takovém případě platí podepsaná smlouva a poskytovatel musí oslovit zákonného zástupce, opatrovníka. V případě, že uživatel není zbaven způsobilosti k právním úkonům a nemá stanoveného opatrovníka, je nezbytné, aby odborní pracovníci obce a poskytovatele sociálních služeb posoudili daný stav a iniciovali procesy vedoucí ke standardnímu způsobu zastoupení podle ustanovení občanského zákoníku.

Mgr. Martin Žárský v.r.
ředitel odboru sociálních služeb
a sociálního začleňování MPSV